

CD KLASSIEK

Jachthoorn voorbij
Franz Schubert & co

Weinig componisten schreven na 1800 voor solo hoorn, ook al lieten ze het instrument wel graag klinken in een orkest. Mozart (1756-1791) was de grote vernieuwer geweest voor dat instrument. Zijn vier hoornconcerti vormen zowat de basis van het solistische hoornspel. Het is ronduit heerlijke muziek, die de rustieke natuurhoorn eindelijk verlost van de jacht.

In Mozarts tijd was het instrument nog steeds een ventiellose *Waldhorn*, maar de Oostenrijker had een fijne neus om de juiste muzikanten te vinden die zijn nieuwe hoornconcerten naar behoren konden vertolken. Na Mozart componeerden Weber en Beethoven ook voor natuurhoorn, maar het instrument bleef te weerbarstig. Dat alles veranderde met de introductie van het ventiel omstreeks 1815.

Deze debuut-cd van hoornist Rob van de Laar in een combinatie met Thomas Beijer (klavier) en Mathieu van Bellen (viool) verveelt geen moment. De drie jonge muzikanten excelleren één voor één in hun domein. Van de Laar ontving recentelijk de Nederlandse muziekprijs en is

sinds september solohoornist bij het Mozarteumorchester Salzburg. Violist van Bellen en Thomas Beijer, op hun beurt getalenteerde jonge musici, tekenen mee voor een boeiende cd.

In Franz Schuberts (1797-1828) wondermooie *Auf dem Strom* D.943, een eerbetoon aan het genie van Beethoven, maar evenzeer een evocatie van alle menselijke streven, horen we ook de mezzosopraan Karin Strobos. Zij schitterde al in tal van operarollen en ze heeft daarnaast een boontje voor kamermuziek.

Op het programma staat nog een lieflijk adagio, oorspronkelijk *Romance* geheten, en een extravert en blij allegro Opus 70 van Robert Schumann (1810-1856). Ook die andere topser in het kamermuziekrepertoire voor hoorn ontbreekt niet, het hoorntrio Opus 40 van Johannes Brahms (1833-1897), waarin de componist alle facetten van het hoornspel laat klinken. Verrast keken we op bij het beluisteren van de drie werkjes van de vrij onbekende Karl Pils (1902-1972): eigenzinnig en met telkens een andere gevoelswereld. (JC)

Romantic Works for Horn, door Rob van de Laar (hoorn), Thomas Beijer (piano), Mathieu van Bellen (viool) & Karin Strobos (mezzosopraan), SACD, Challenge Classics (distributie New Arts International), CC2745, 23 euro.

CD OUDE MUZIEK

Gemaskerd
Engelse meesters

Een masque of maskerade was een toneel-, muziek- en dansspektakel dat hoofdzakelijk in de zestiende en zeventiende eeuw populair was in aristocratische kringen. De masque vond zijn oorsprong in Noord-Italië, maar bereikte zijn artistieke hoogtepunt in het Engeland van de zeventiende eeuw. In 1660 was de hype in Engeland over, maar elementen zijn nog terug te vinden in de semi-opera's van Henry Purcell omstreeks 1690. Je hoort dat goed in de muziek van de masques op dit album van het ensemble Theatre of the Ayre, gespecialiseerd in het Engelse en Franse zeventiende-eeuwse repertoire.

Het zijn vaak allegorische stukken met teksten in het Engels, met muziek waarbij de dansvorm of de door tokkelinstrumenten begeleide zangstem vooropstaat. Een masque was geen opera of concert, veel eerder een dansevenement waarbij het publiek, op aanwijzen van de dansmeester, zelf de beentjes strekte, gemaskerd weliswaar.

De verrassing bij deze opname is het optreden van een heus Engels kathedraalkoor van jongenssopranen, het Salisbury Cathedral Choir. Niet weinig van de uitvoerders begonnen hun loopbaan als kind in dergelijk koor, zo blijkt. Welkom in het echte Engeland. (EDS)

The Masque of Moments, door Theatre of the Ayre onder leiding van Elizabeth Kenny, CKD 542, 23 euro.

BOEK RELIGIE

Eigen blindheid
Jonas Slaats

Christelijke theoloog, filosoof, schrijver en activist Jonas Slaats reisde door de islamitische wereld en sprak met diverse invloedrijke spirituele leiders en vernieuwende artiesten. Met die gesprekken als rode draad toerde hij vervolgens door het land met een multimediale lezing over de plaag van de 'petro-islam' en de

monoculturen van het modernisme. Slaats biedt een uiteenzetting vol beeld, film en muziek over „de culturele gaten in ons denken en de religieuze stoppen in onze oren”, maar vooral over de verbanden tussen de fatwa's van islamitische fundamentalisten en de fastfood van het kapitalisme.

De grondlijn van zijn lezing zit niet verpakt in een stevig gedocumenteerd boek vol sociologische, politieke en theologische analyses. Slaats' doel is allerhande vooroordelen te doorprieken die ons huidige wereldbeeld gevangen houden in strijd, conflict en onzin. Geloven in God is niet wat geweld veroorzaakt, stelt hij, wel zichzelf God wanen.

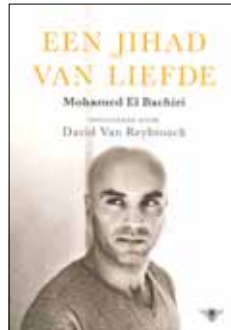
„God is niet dood. Hij zit gevangen tussen modernisme en extremisme”, zegt de auteur. Daaruit kan God bevrijd worden. In het laatste hoofdstuk roept hij op ook vandaag profetische figuren op het spoor te komen en niet langer mee te gaan met fat-

wa's van extremisten of ons heil te verwachten van fastfood.

Jonas Slaats is een volbloed activist en een profeet van het leren van elkaar, over de grenzen van culturen en religies. Toch vindt hij de profetische functies van grote religies nog steeds van groot belang. Ook de moderniteit kan immers leiden tot een monocultuur, die alle andere culturele en religieuze vormen wil verdringen. Het boek onthult dan ook onze culturele en religieuze blindheid. (EDS)

Jonas Slaats, *Fast Food Fatwa's. Over islam, moderniteit en geweld*, Davidsfonds, Antwerpen, 2017, 310 blz., 24,99 euro, ISBN 978 90 5908 854 2.

BOEK SAMENLEVING

Een gewone echtgenoot
Mohamed El Bachiri

Op 22 maart 2016 verloor Mohamed El Bachiri zijn echtgenote Loubna, een sportleerkracht en de moeder van zijn drie kinderen, in de aanslag op de Brusselse metro. Vlak voor het

jaareinde pleitte hij in het televisieprogramma *De afspraak* voor liefde en medemenselijkheid. Die getuigenis werd het meest bekeken Vlaamse televisiefilmpje ooit. Met *Een jihad van liefde* doet El Bachiri zijn betoog nu ook in een beknopt boekje. Auteur David Van Reybrouck verwerkte flarden tekst die de Molenbenaar sinds de aanslagen neerschreef, interviewde hem en leverde een sterk pleidooi in korte zinnen af.

El Bachiri was tot voor de aanslagen metrobestuurder en zeker geen intellectueel, maar hij vindt het belangrijk na te denken over zijn religie, de islam. „Wanneer je in mijn omgeving een vraag stelt, is het antwoord nog steeds vaak: 'Je hebt niet genoeg kennis en inzicht om je mening te geven.' Daar ben ik het niet mee

eens”, luidt het. „Het vermogen om te denken is een godsge-schenk.”

Naast een mijmering over religie en samenleven is *Een jihad van liefde* ook een liefdesverklaring van een gewone echtgenoot en een noodkreet van een vader die weet dat hij voort moet, niet ziet hoe, maar toch zijn kinderen uitlegt dat wraak geen zin heeft. „Alleen een dwaas wil niet in vrede leven.” (JWH)

Mohamed El Bachiri, *Een jihad van liefde*, De Bezige Bij, Antwerpen, 2017, 96 blz., 7,99 euro, ISBN 978 90 2347 162 2.

BOEK GESCHIEDENIS

Uitzonderlijke maand
Will Englund

Een hoogst klassieke manier van geschiedschrijven is een onderwerp te bekijken over een bepaalde periode, zoals de Tweede Wereldoorlog van 1939 tot 1945 of Frankrijk gedurende de negentiende eeuw. Een hedendaagse variant is een bepaald tijdstip te kiezen en te kijken wat er toen gebeurde en wat daarvan de betekenis is op grote schaal.

De Amerikaan Will Englund is gewezen buitenlandcorrespondent van *The Washington Post*. Twaalf jaar lang was hij voor die kwaliteitskrant Ruslandspecialist en voor zijn onderzoeksjour-

nalistiek won hij in 1998 de prestigieuze *Pulitzer Prize*.

In *Maart 1917* voert Englund de lezer op basis van historische bronnen mee langs alle grote thema's van een turbulente maand. Op het Europese continent woedde de Eerste Wereldoorlog nog volop. De maand maart was de vooravond van Amerika's deelname aan die strijd. De Verenigde Staten hadden zich lang buiten het krijgsgewoel gehouden op basis van een oude politieke doctrine: bemoei je er niet mee. In Rusland stortte op dat moment het autocratische tsarendom in elkaar, om plaats te maken voor een wankel regime, dat enkele maanden later door de communisten op zijn beurt ten val werd gebracht. Volgens Will Englund is maart 1917 dan ook een sleutelmoment in de geschiedenis. Niet enkel voor Rusland, maar evenzeer voor de Verenigde Staten. Voor het eerst nam dat land de rol aan van wereldwijde bringer van democratie en vrijheid.

Op 2 april 1917 vroeg president Woodrow Wilson het Amerikaanse Congres Duitsland de oorlog te verklaren, wat daadwerkelijk gebeurde op 6 april 1917. Twee miljoen Amerikanen

gingen in Europa vechten. Englund beschrijft die gebeurtenissen vanuit het standpunt van enkele bevoorrechte getuigen.

Volgens Englund is maart 1917 de sleutel om alle latere grote gebeurtenissen zoals de oorlogen in Korea, Vietnam, Irak en Afghanistan te begrijpen, alsook het overwicht van de Verenigde Staten na 1945. Dat maart 1917 zo belangrijk was, klopt natuurlijk niet helemaal. Reeds in januari hadden geallieerde inlichtingendiensten het zogenoemde Zimmermanntelegram onderschept, waaruit bleek dat Duitsland de Mexicanen wilde opzetten tegen de Verenigde Staten en hen Texas en Arizona beloofde. (EDS)

Will Englund, *Maart 1917. Op de rand van oorlog en revolutie*, Hollands Diep, Amsterdam, 2017, 24,99 euro, ISBN 978 90 4882 954 5.